

9. Tserklevych Viktoriia Serhiivna Shchodoprobnykh kryterii v pokaznykh tarivnivintehrovanost studentiv z obmezhenymy funktsionalnymy mozhlyvostiamy u hrupu odnokursnykh VNZ // Aktualni problemy navchannia vykhovanniadiu z osoblyvymy potrebamy : tezydopovidei: v 2-kh ch.; ch. I. – K. : Universytet «Ukraina», 2010. – S.338-341

Мартынюк Татьяна. Основные составляющие социальной интеграции лиц с инвалидностью. В статье определены и проанализированы основные составляющие социальной интеграции лиц с инвалидностью, определяющие специфику ее реализации. Автор раскрывает особенности понятий «интеграция», «социальная интеграция» и «социальная интеграция лиц с инвалидностью». Автор отмечает, что социальная интеграция людей с инвалидностью является сложным многоаспектным, многоуровневым и многокомпонентным процессом. Значимыми составляющими социальной интеграции лиц с инвалидностью определены следующие: сущностная, субъектная, целевая, предметно-содержательная, методологическая, операционная и результативная.

Ключевые слова: социальная интеграция, человек с инвалидностью, социальная интеграция людей с инвалидностью, составляющие социальной интеграции лиц с инвалидностью.

Martyniuk Tatiana. The main components of the social integration of people with disabilities. The main components of the social integration of people with disabilities are highlighted and analyzed in the article that determine the specifics of its implementation. The author reveals the peculiarities of the concepts of "integration", "social integration" and "social integration of people with disabilities".

The author emphasizes that the process of social integration of the personality is bilateral: a person with a disability can not be only an object of integration, but also, necessarily, acts as a subject, an active participant of this process. Significant components of the social integration of people with disabilities are: substantive, subject, target, subject-content, methodological, operational and effective.

The author points out the multidimensional, multilevel and multicomponent nature of the process of social integration of people with disabilities. The activity approach is a basis of social integration of such people, which defines the basic characteristics of this process: sociality, expediency, awareness, ensuring its arbitrariness and regulation, subjectivity, objectivity, planning, mediation. Another important complex defining the essence of social integration of people with disabilities is the introduction of a set of measures (socio-economic, psychological and pedagogical, medical, etc.), inclusion in various types of joint activities. The main results of the social integration of young people with disabilities are the promotion of satisfaction of organic needs, activation of the role of the person with disabilities in the implementation of the complex of social needs and strengthening the role of society and promoting the provision of a complex of social needs of people with disabilities.

Key words: social integration, people with disabilities, social integration of people with disabilities, components of social integration of people with disabilities

Стаття надійшла до редколегії 10.12.2018 р.

УДК 373.091.217:379.8

Вікторія Петрук

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк)

СПЕЦИФІКА ПІДГОТОВКИ ТА ПРОВЕДЕННЯ МАСОВИХ ЗАХОДІВ У ЗАКЛАДАХ ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

У статті висвітлюється специфіка підготовки та проведення масових заходів у закладах загальної середньої освіти. Досконало підготовлені та майстерно проведені масові заходи є ефективною формою виховної роботи. Вони сприяють створенню піднесеного, радісного настрою у вихованців, формуванню в них організаторських здібностей, розвитку пізнавальних інтересів, практичних умінь і навичок. Ефективність масових заходів залежить не лише від вдало обраної форми проведення, а й від методів і прийомів їх підготовки, врахування вікових та індивідуальних особливостей вихованців, дотримання правил техніки безпеки. При підготовці та проведенні масових заходів варто звертати увагу на такі аспекти: кожне свято має свою, саме йому притаманну ідею, свій сюжет, жанр, що й визначають його виховні пріоритети; захід не повинен бути перевантаженим і затягнутим; будь-який захід потребує ретельної підготовки, до якої має долучитись певна кількість помічників; свято має свою структуру, складовими елементами якої не варто нехтувати; здійснювати процес активності за допомогою прийомів та засобів активізації.

Спільно вироблена позиція з приводу організації заходу, об'єднання всіх складових частин навколо головної мети, добір художнього матеріалу, виразних засобів, виконавців, колективне підведення й оцінка підсумків проведеної роботи – все це сприятиме його ефективній організації.

Ключові слова: форми організації виховних заходів, свято, масовий шкільний захід, структура масового заходу, специфіка масового заходу.

Постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Мета сучасного освітнього процесу – не лише сформувати в учнів та вихованців необхідні компетенції, дати знання з різних предметів, а й виховати громадянина, сім'янина, професіонала, патріота; інтелектуально розвинену, духовно й морально зрілу особистість, готову протистояти викликам глобалізації життя.

Ефективність організації позаурочної виховної роботи значною мірою залежить від майстерно проведених виховних заходів, різних за змістом, формою проведення, кількістю учасників. Досконало підготовлені та майстерно проведені масові заходи є ефективною формою виховної роботи. Вони сприяють створенню піднесеного, радісного настрою у вихованців, формуванню в них організаторських здібностей, розвитку пізнавальних інтересів, практичних умінь і навичок. Завдяки їм і педагоги мають змогу виявити свій професіоналізм, комунікативні, креативні й конструктивні уміння і навички. Ефективність масових заходів залежить не лише від вдало обраної форми проведення а й від методів і прийомів його підготовки, врахування вікових та індивідуальних особливостей вихованців, дотримання правил техніки безпеки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методику організації виховної роботи в сучасній школі розглядають такі науковці, як Кондрашова Л.В., Лаврентьєва О.О., Зеленкова Н.І. та інші. Кириленко С.В., Н.І. Косарева досліджували організацію та проведення свят у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах.

Мета статті полягає у розкритті вимог та складових успіху в процесі підготовки та проведення масових заходів у закладах загальної середньої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасному закладі загальної середньої освіти велика увага приділяється проблемі виховання підростаючого покоління. Одним із поширених засобів виховання підростаючого покоління є шкільне свято. Ми визначаємо свято як комплексну форму організації виховної роботи в соціумі.

Свято – це динамічна система, яка об'єднує різноманітні за формою масові заходи й дозволяє одночасно задовольняти потреби на різних рівнях дозвілєвої діяльності. Будь-яке свято не існує саме по собі. Воно охоплює цілу систему допоміжних дій. Практично кожне свято має свою характерну структуру, свій обрядовий і ритуальний фон, які надають йому оригінальності та неповторності й визначають його виховні пріоритети.

Як правило, шкільне свято готується творчим колективом учнів та педагогів, а спланована організаторська робота визначає його педагогічний успіх.

Педагогічна майстерність неможлива без активного застосування різноманітних форм виховної роботи. Форма виховання – це спосіб організації виховного процесу, що відображає внутрішній зв'язок його елементів і характеризує взаємовідносини педагогів і вихованців. Ефективність організаційних форм залежить від умілого використання методів досягнення визначених цілей. Форми організації виховного процесу мають бути оригінальними, творчими, науково обґрунтованими, майстерно сконструйованими. В основу їх класифікації в педагогіці покладено передусім кількість учасників виховної дії. Відповідно форми організації виховних заходів поділяють на три групи: масові, групові та індивідуальні.

Групові форми роботи – це діяльність гуртків, екскурсії, походи, класні виховні години тощо. Індивідуальні форми виховної роботи – це читання художньої літератури, колекціонування, гра на музичних інструментах, вишивання, малювання та ін. До масових форм виховної роботи належать: тематичні вечори, вечори запитань і відповідей, конференції, предметні тижні, зустрічі з видатними/цікавими людьми, огляди, конкурси, виставки, відзначення традиційних народних свят, кінофестивалі, тематичні вечори та інші [9].

Підготовка та проведення шкільних масових заходів завжди здійснюється в контексті загальної мети й завдань навчально-виховної роботи в ЗЗСО. Залежно від виховних завдань і своєрідності змісту шкільні свята можна поділити на такі основні групи: суспільно-гуманістичні, трудові, спортивні, художньо-творчі, календарно-обрядові. В окрему групу

слід виділити шкільні свята, які традиційно проводяться в кожному закладі загальної середньої освіти: Свято знань (свято Першого дзвоника), День працівників освіти, Свято Букваря, Новорічні свята, Свято зустрічі з випускниками, Свято 8 Березня, Свято Матері, Свято Останнього дзвоника, випускний бал. Слід зазначити, що кожен навчальний заклад освіти має свої традиції і може відзначати такі події: День народження школи, День захисника Вітчизни, День науки, День відмінника, Осінній бал та інші (здорового глузду та здорового гумору, арт-терапії тощо).

Організатори того чи іншого заходу передбачають реалізацію цілого комплексу виховних завдань, що гармонійно переплітатимуться, однак кожне свято має свою, саме йому притаманну ідею, свій сюжет, жанр, що й визначають його виховні пріоритети: патріотичне, громадянське, трудове та економічне виховання, формування духовно-моральної, правової, естетичної, фізичної, екологічної, ігрової, дозвіллевої культури тощо.

Зокрема, громадянське й правове виховання школярів здійснюється у процесі підготовки та проведення суспільно-гуманістичних свят, приурочених пам'ятним датам календаря (День незалежності, День Конституції, День Матері, Міжнародний День захисту дітей тощо). Пам'ять про найдорожчі народу події – бойові й трудові перемоги, славні сторінки історії – має жити у віках і передаватися з покоління в покоління, щоб зберегти кращі народні традиції. В організації таких свят важливо все: добір художнього матеріалу (літературних і документальних творів, кіно та фотодокументів, музики, пісень, малюнків, плакатів), засобів і форм емоційного впливу, чітке визначення жанру свята, його організаційних моментів.

Патріотичне виховання здійснюється в процесі підготовки та проведення свят бойової слави: Дня Перемоги, Дня Збройних Сил України, днів окремих родів військ.

Дійовим засобом трудового й морального виховання є дні професій.

Традиційними стали художньо-творчі свята, які присвячуються літературі, поезії, музиці, театру, пісні, пам'ятним датам вітчизняної й зарубіжної культури. Вони допомагають вирішувати завдання естетичного виховання школярів, вчать глибше розуміти прекрасне, розвивають художньо-творчі здібності дітей і підлітків. Систематично проводяться масові фізкультурні свята – засоби пропаганди досягнень спорту. Вони допомагають вирішувати завдання фізичного й естетичного виховання школярів, виховувати колективізм, дружбу, товарицькість, кмітливість і наполегливість у досягненні спортивних результатів.

Свята, пов'язані з порами року, сприяють вихованню любові до природи, бережливого ставлення до загальнонародної власності, природних багатств рідного краю тощо. До них віднесемо свято зустрічі весни, день птахів, день лісу, свято врожаю, новорічне свято тощо. Саме вони є дієвим засобом екологічного виховання учнів.

Таким чином, у процесі підготовки та проведення масових свят здійснюється формування ціннісних ставлень особистості до держави та суспільства, до інших людей, до себе, свого фізичного «Я», праці, природи та мистецтва [7].

Шкільне масове свято буде ефективним засобом виховання школярів, якщо в процесі його підготовки та проведення дотримуватися таких педагогічних умов:

- забезпечення єдності виховних завдань і конкретного змісту;
- використання комплексу різноманітних методів та прийомів, форм та засобів емоційно-морального впливу на учасників;
- врахування вікових та індивідуальних особливостей дітей;
- здійснення методично чіткої організації (складання детального плану підготовки та проведення, підготовка ведучих та учасників) [1].

Також потрібно пам'ятати, що захід не самоціль, а засіб виховання, він повинен створювати цілісність настрою, викликати переживання, спрямоване на формування певних установок. Слід прагнути до залучення в дію широкого кола учасників, щоб кожен зміг проявити свої знання, здібності й обдарованість. Захід не повинен бути перевантаженим і затягнутим. Принцип: «гра має закінчитися трохи раніше, ніж вона набридне» [6].

Захід має бути захоплюючим, що залежить від форми подачі матеріалу, активності учасників. Чим яскравіше подається матеріал, тим сильніше буде його вплив на емоційну атмосферу.

Успіх залежить і від ведучого. Складовими успіху є:

- вміння увійти в контакт з учасниками;
- ерудиція;
- культура сцени та мови;
- здатність творчо вирішувати нестандартні ситуації [6].

Якщо говорити про алгоритм проведення масових заходів, то варто зазначити, що практика організації шкільних масових свят свідчить, що перш ніж створювати певний сюжет, треба ретельно вирахувати скільки часу потрібно для основного дійства, врахувати, що шкільні свята можуть тривати від 30 до 120 хвилин, залежно від віку учасників.

Будь-яке шкільне свято або захід потребують ретельної підготовки, до якої має долучитись певна кількість помічників. Будь-який захід – колективна творча справа й чим більше осіб братимуть участь у підготовці, тим цікавіше й успішніше здійсниться задумане.

При підготовці та проведенні масових заходів у навчальних закладах варто дотримуватися такого алгоритму:

- визначити мету проведення свята. Мета – це передбачення результатів діяльності з урахуванням реальних можливостей і потреб. Визначення мети забезпечує перспективний творчий характер процесу підготовки масового заходу;
- визначити форму проведення масового заходу (традиційне чи календарне свято, виставка, театралізоване дійство тощо);
- узгодити тему, форму та план проведення заходу з адміністрацією закладу;
- створити сценарій. До написання сценарію варто залучати вихованців (учнів), при потребі, – батьків, колег. Перед написанням сценарію необхідно опрацювати літературні джерела, ресурси бібліотек, Інтернету з даної теми;
- підготувати перелік ігор, розваг тощо;
- підготувати перелік концертних номерів;
- проаналізувати ресурси часу проведення масового заходу – святкове дійство повинно тривати не більше 45 хвилин, через кожні п'ять хвилин бажано змінювати форму діяльності, щоб зосереджувати увагу глядачів;
- вибрати оригінальну назву заходу;
- залучити максимально можливу кількість вихованців (учнів) до підготовки та проведення заходу;
- розподілити доручення та ролі;
- здійснити аналіз матеріальних ресурсів та вирішити фінансово-економічні завдання (придбання костюмів, ігрового реквізиту, подарунків, квітів та ін.);
- провести необхідну кількість репетицій заходу та генеральну репетицію;
- забезпечити оформлення сцени, зали та інших приміщень;
- забезпечити звуковий супровід заходу [1].

Якщо сценарій готовий, визначені ведучі та учасники свята, слід розпочинати проведення репетицій: окремих епізодів, їх об'єднання, усього дійства. Організуючи репетиції, потрібно дотримуватися таких вимог: наявність чіткого графіку проведення (він дисциплінує, виховує відповідальність); цілеспрямованість (чітко уявляти очікуваний результат); створення ділової, сприятливої, доброзичливої атмосфери; стриманість у спілкуванні.

Готуючись до проведення масового заходу, варто врахувати, що кожне свято має свою структуру, складовими елементами якої є:

- пролог (вступна частина, під час якої в символічній формі мотивується зміст, створюється відповідний святковий настрій, учасники налаштовуються на певне емоційне сприйняття);
- зав'язка (епізод, який «запускає в рух» сюжет);

- розвиток дії (логічний розвиток епізодів, дії – основа сценарної будови);
- фінал (має закріпити в душі кожного учасника те головне, що заключало в собі свято)

[4].

Ця складова структура заходу поділяється на ряд циклів дії, що називаються епізодами. Кожний епізод розпадається ще на дрібніші частини, що є відносно завершеними (номер у концерті, документальний факт у святі, тощо).

Найчастіше експозицією у святі виступають художнє оформлення території свята (воно об'єднує його частини і диктує ритм, слово); театралізована процесія, урочисті ритуали, марші, паради і т.п. Зав'язкою може бути театралізоване дійство за участю персоніфікованих образів – символів свята, які у сценці-суперечці дадуть поштовх до виявлення шляхів вирішення конфлікту у подальших елементах свята; запрошення відвідати та прийняти участь у подальших святкових заходах. Розвиток дії включає в себе театралізовані розповіді, всілякі ігрові моменти, розваги, театралізовані концерти. Кульмінація, як найвищий емоційний момент у розвитку дії, є конкретизацією ідеї, її виразом і має відбуватися з максимальною увагою всіх присутніх на святі. Завершує єдину дію розв'язка (фінал), завдання якої закріпити у свідомості глядачів те, для чого було організоване свято. Вона несе в собі смислове навантаження, тому що є найоптимальнішим часом для максимальної активності всіх присутніх на святі, виявленої в масовому співі, масових танцях та інших формах. Творчо осмислена й чітко вибудована композиція масового свята є передумовою безперервності його дії, ясності та завершеності художнього образу. В такій структурі й конфлікт виступає як специфічна форма відображення суперечливої, рухливої та мінливої дійсності.

Специфіка масових заходів полягає у потужному емоційному впливові на учнів. У великій аудиторії кожний окремий школяр стає частиною натовпу і його поведінка скеровується масовою свідомістю, колективною емоцією. Отже, сценарист-режисер масових заходів повинен враховувати це, брати на себе відповідальність і передбачати, який вплив на свідомість глядачів будуть мати ті чи інші прийоми й загальна ідейно-художня картина всього заходу.

Успіх свята забезпечується майстерним поєднанням слова, музики, художньо-декоративного оформлення та гри. Слово, як би воно не звучало, має бути почуте всіма. Феномен музики полягає в тому, що вона готує до сприйняття певних образів, подій, фактів, думок, викликає певні емоції тощо. Музика може звучати в урочисті моменти, як акомпанемент чи окремий музичний номер. Інтер'єр, колір, освітлення, зображувальні засоби, вдало розміщені плакати, атрибути, костюми чи їх елементи також відіграють важливу роль у естетично-емоційному сприйнятті того, що відбувається на сцені, в залі. Свято має бути пронизане грою, вигадкою, адже дитина пізнає світ, граючись. Гра – це завжди радість, піднесений настрій, задоволення від успіху. Під час свята, як правило, проводяться масові ігри. Вони допомагають заповнити паузи й активізувати всіх учасників.

Організатори масового заходу намагаються ставити глядачів у такі умови, щоб вони відчували себе активними учасниками постановки. Творча активність у дійстві виникає тоді, якщо участь присутніх досягає найвищої точки й впливає на подальший хід дії, присутні стають співавторами дійства.

Здійснюється процес активності не сам по собі, а за допомогою прийомів та засобів активізації, що є привілеєм і специфікою масових дійств.

Сценарист повинен знати й включати ці засоби під час підготовки сценарію:

1. Пряме звернення до аудиторії – всі слова та дії виконавців спрямовані безпосередньо до присутніх, а не один до одного. Таке пряме звертання передбачає зворотну відповідь аудиторії.

2. Удавана активізація – або «виконавці серед глядачів», «підсадні особи». Це – заздалегідь сплановані вигуки із залу, проходження через натовп, тобто перебування в гущі глядачів і безпосереднє спілкування з ними. Цей засіб не відкидає і певної імпровізації, до якої творча група теж готується.

3. Фізична активізація – здійснюється в тому разі, коли аудиторію спонукають до ряду нескладних фізичних дій: передати будь-який предмет, відійти на декілька кроків, розвернутися в інший бік, перейти на інше місце, поплескати в долоні, протупотіти ногами, зробити «хвилю», тощо. Цей засіб застосовується, коли потрібно терміново переключити увагу, викликати певні почуття та уникнути небажаних емоцій.

4. Словесна активація – це різні запитання до аудиторії, звернення до присутніх, вікторини, загадки, спільне проголошення слоганів, заклики до спільної дії («давайте разом заспіваємо, давайте покличемо Діда Мороза», «я не чую вас», «я хочу почути чи є в залі хлопці! Добре, а тепер дівчата.., а тепер всі разом!..» і т.п.). Цей засіб дає можливість учасникам дійства через слово виявити своє ставлення до того, що відбувається, дати свою оцінку, дати вихід емоціям.

5. Гра – є важливим засобом святкового спілкування, це ігри на сцені з залученням учасників із залу та особливо масові ігри з аудиторією, в основі яких фізична та вербальна активізація [6].

Отже, мета активізації глядача у святі, полягає не лише у створенні піднесеної атмосфери та реалізації художнього задуму, вона значно глибша. Адже масові свята мають важливе соціально-психологічне значення. По-перше, завдяки активній участі у святі, людина має можливість відпочити, виплеснути накопчені емоції, дати позитивну розрядку напрузі, вийти із депресивного стану. По-друге, допомагає сформувати активну позицію людини у подальшому житті: «якщо я так думаю, то маю до цього особисте ставлення й відповідно до цього кажу та роблю». По-третє, сприяє формуванню творчої особистості. А також вчить співчувати й співпрацювати через активне ставлення до оточуючих.

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Масовий шкільний захід – колективна творча справа, а тому він готується творчим колективом учнів та педагогів. Його педагогічний успіх визначає чітко спланована організаторська робота.

Спільно вироблена позиція з приводу організації заходу, об'єднання всіх складових частин навколо головної мети, добір художнього матеріалу, виразних засобів, виконавців, колективне підведення й оцінка підсумків проведеної роботи – все це сприятиме його ефективній організації.

Свято – важлива частина життя дитини. Ця радісна подія, яка дозволяє дитині відпочити, розважитися і разом з тим духовно збагачує її, спонукає до творчості. Свято для дітей – це не тільки розважальний захід, але й велика, важка підготовча робота, а також природна ситуація для розвитку та навчання. Свято, як синтез мистецтв, включає в себе різні види діяльності: мовну, музичну, образотворчу, й особливий вид діяльності – спілкування. Добре організовані масові заходи благотворно впливають на розвиток психічних процесів: пам'яті, уваги; створюють прекрасну ситуацію для розвитку мовлення дитини, для закріплення знань, отриманих на різних заняттях; сприяють її моральному вихованню.

Масові заходи в закладах загальної середньої освіти повинні бути яскравими, цікавими, насиченими різноманітною діяльністю, орієнтованими як на розвагу, так і на розвиток дітей. Крім того, на святі й під час підготовки до нього важливо створити умови для повноцінного емоційного та мовного спілкування дітей.

Перспективним напрямом подальших досліджень вважаємо вивчення теоретико-методичних засад підготовки та проведення звітних концертів в ЗЗСО.

Джерела та література

1. Алгоритм проведення масових заходів [Електронний ресурс] / Режим доступу : www.school201.edukit.kiev.ua/.../Шкільне%20свято%20методика%20та%20структура.d.
2. Зайцев В. П. Режисура естради та масових видовищ / В. П. Зайцев. – К.: Дакор, 2003. – 304 с.
3. Кондрашова Л.В. Методика організації виховної роботи в сучасній школі : навчальний посібник / Л.В.Кондрашова, О.О.Лаврентьєва, Н.І.Зеленкова. – Кривий Ріг : КДПУ, 2008 – 187 с
4. Методика проведення загальношкільних свят [Електронний ресурс] // Режим доступу : schklenovets.ucoz.ua/_ld/0/16_metodyka_proved.pdf

5. Москаленко Л. Методика підготовки та проведення масових заходів у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах [Електронний ресурс] // Л.Москаленко Режим доступу: www.ippo.org.ua/files/METODICHNA_ROBOTA/Poradnik.../виховна.doc.
6. Організація масових і театралізованих заходів.. [Електронний ресурс] // Режим доступу : ww.zomc.org.ua/.../1557-metodychni-rekomendatsii-orhanizatsiia-masovykh-i-teatr...
7. Основні орієнтири виховання учнів 1-12 класів загальноосвітніх навчальних закладів України: Програма / ред. І.Д. Бех. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2008. – 80 с.
8. Про організацію та проведення свят у загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладах України: Методичний лист МОН України від 14.10.04.Ю, № 14/18.1-866 // Книга класного керівника: довідково-методичне видання / С.В. Кириленко, Н.І. Косарева. – Х.: ТОРСІНГ ПЛЮС, 2005. – С.139-147.
9. Фіцула М. М. Педагогіка : навч. посіб. / М. М. Фіцула. – 3-тє вид., стереотип. – К. : Академвидав, 2009. – 560 с. – (Серія «Альма-матер»).

References

1. Alhorytm provedennia masovykh zakhodiv [Elektronnyi resurs] / Rezhym dostupu : www.school201.edukit.kiev.ua/.../Shkilne%20sviato%20metodyka%20ta%20struktura.d.
2. Zaitsev V. P. Rezhysura estrady ta masovykh vydovyshch / V. P. Zaitsev. – К.: Dakor, 2003. – 304 s.
3. Kondrashova L.V. Metodyka orhanizatsii vykhovnoi roboty v suchasni shkoli : navchalnyi posibnyk / L.V.Kondrashova, O.O.Lavrentieva, N.I.Zelenkova. – Kryvyi Rih : KDPU, 2008 – 187 s
4. Metodyka provedennia zahalnoosvitnykh sviat [Elektronnyi resurs] // Rezhym dostupu : schklenovets.ucoz.ua/_ld/0/16_metodyka_proved.pdf
5. Moskalenko L. Metodyka pidhotovky ta provedennia masovykh zakhodiv u zahalnoosvitnikh ta pozashkilnykh navchalnykh zakladakh [Elektronnyi resurs] // L.Moskalenko Rezhym dostupu: www.ippo.org.ua/files/METODYChNA_ROBOTA/Poradnyk.../vykhovna.doc.
6. Orhanizatsiia masovykh i teatralizovanykh zakhodiv.. [Elektronnyi resurs] // Rezhym dostupu : ww.zomc.org.ua/.../1557-metodychni-rekomendatsii-orhanizatsiia-masovykh-i-teatr...
7. Osnovni oriientyry vykhovannia uchniv 1-12 klasiv zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladiv Ukrainy: Prohrama / red. I.D. Bekh. – Ternopil : Navchalna knyha – Bohdan, 2008. – 80 s.
8. Pro orhanizatsiiu ta provedennia sviat u zahalnoosvitnikh ta pozashkilnykh navchalnykh zakladakh Ukrainy: Metodychnyi lyst MON Ukrainy vid 14.10.04.Iu, № 14/18.1-866 // Knyha klasnoho kerivnyka: dovidkovo-metodychne vydannia / S.V. Kyrylenko, N.I. Kosareva. – Kh.: TORSINH PLIuS, 2005. – S.139-147.
9. Fitsula M. M. Pedagogika : navch. posib. / M. M. Fitsula. – 3-tie vyd., stereotyp. – К. : Akademvydav, 2009. – 560 s. – (Seriiia «Alma-mater»).

Петрук Виктория. Специфика подготовки и проведения массовых мероприятий в учреждениях общего среднего образования. В статье освещается специфика подготовки и проведения массовых мероприятий в учреждениях общего среднего образования. В совершенстве подготовлены и мастерски проведены массовые мероприятия являются эффективной формой воспитательной работы. Они способствуют созданию возвышенного, радостного настроения у воспитанников, формированию у них организаторских способностей, развития познавательных интересов, практических умений и навыков. Эффективность массовых мероприятий зависит не только от удачно выбранной формы проведения, но и от методов и приемов их подготовки, учета возрастных и индивидуальных особенностей воспитанников, соблюдения правил техники безопасности. При подготовке и проведении массовых мероприятий следует обращать внимание на следующие аспекты: каждый праздник имеет свою, именно ему присущую идею, свой сюжет, жанр, и определяют его воспитательные приоритеты; мероприятие не должно быть перегруженным и затянутым; любое мероприятие требует тщательной подготовки, к которой должно приобщиться определенное количество помощников; праздник имеет свою структуру, составными элементами которой не стоит пренебрегать; осуществлять процесс активности с помощью приемов и средств активизации.

Совместно выработанная позиция по поводу организации мероприятия, объединение всех составных частей вокруг главной цели, отбор художественного материала, выразительных средств, исполнителей, коллективное подведение и оценка итогов проведенной работы – все это будет способствовать его эффективной организации.

Ключевые слова: формы организации воспитательных мероприятий, праздник, массовое школьное мероприятие, структура массового мероприятия, специфика массового мероприятия.

Petruk Viktoria. Specificity of preparation and holding mass events in institutions of general secondary education. Thoroughly prepared and skillfully held mass events are an effective form of educational work. The effectiveness of the organization of extracurricular educational work largely depends on skillfully conducted educational parties, various in form, different in content and number of participants. They promote the creation of sublime, joyful mood among pupils, the formation of their organizational abilities, the development of cognitive interests and practical skills. The effectiveness of mass activities depends not only on successfully chosen form of their holding, but also on the methods and techniques of their preparation, taking into account the age and individual

characteristics of pupil, compliance with safety rules. In the preparation and conduct of mass events, one should pay attention to the following aspects: each party has its own proper idea, its plot and genre which determine its educational priorities; the event must not be overloaded and dragged out; any festivity requires careful preparation, to which a certain number of assistants should join; the party has its own structure, the constituent elements of which should not be neglected; one should carry out the process of activity with the help of techniques and means of activation.

Jointly developed position on the organization of the event, the unification of all the constituent parts around the main goal, selection of artistic material, expressive means, performers, collective summing up and evaluation of the results of the work performed - all this will contribute to its effective organization.

Key words: *forms of organization of educational events / activities, a party / festivity, mass school event / party, the structure of mass event / party, specificity of mass event.*

Стаття надійшла до редколегії 24.10.2018 р.

УДК [343.2:37.035:343.91-053.6](477)"19"

Євген Пліско

Донбаський державний педагогічний університет (м. Слов'янськ)

АНАЛІЗ НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ ОСНОВ СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ РОБОТИ ІЗ НЕПОВНОЛІТНІМИ ПРАВОПОРУШНИКАМИ В УКРАЇНІ У РАДЯНСЬКУ ДОБУ (1939–1990 РР.)

Стаття присвячена дослідженню еволюції правового врегулювання правопорушень неповнолітніх, розвитку вітчизняного законодавства щодо кримінальної відповідальності неповнолітніх, організації соціальної роботи з дотриманням встановлених нормативно-правових аспектів протягом 1939–1990 років. Аналізуються основні правові заходи радянської влади у сфері протидії дитячої злочинності. Наголошується на прийнятті «Основ кримінального законодавства Союзу РСР та союзних республік», які кардинально змінили систему судочинства неповнолітніх, по-новому встановили вікове обмеження кримінальної відповідальності дітей та знизили тяжкість кримінальної відповідальності неповнолітніх шляхом повернення до педагогічних засобів виправлення.

Ключові слова: *виправні заклади, виховання, кримінальна відповідальність, неповнолітні правопорушники, Основи кримінального законодавства Союзу РСР та союзних республік, соціальна робота.*

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Дослідження історичного досвіду правового врегулювання дитячої злочинності, вивчення нормативно-правових засад функціонування соціального виховання неповнолітніх правопорушників та аспектів їх кримінальної відповідальності у минулому є вкрай важливим для подальшого розвитку соціально-педагогічної роботи із дітьми-делінквентами в сучасній Україні.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Педагогічно-правові аспекти протидії дитячій злочинності, що застосовувалися державними та громадськими закладами УРСР та СРСР впродовж другої половини ХХ століття стали предметом досліджень вітчизняних та зарубіжних дослідників, таких як: Л.І. Беляєва, Ю.М. Богданова, І.В. Іванькова, О.В. Кравченко, О.В. Марковичева, Є.Б. Мельникова, К.В. Продіус, В.П. Пальченкова, О.І. Поспелова, В.В. Россіхін, В.В. Селянина, М.Ю. Скрипченко, В.П. Шпак, М.М. Штикова, І.В. Хулхачієва, Є.О. Чернишова.

Питанню правового виховання неповнолітніх присвячені дослідження П.В. Вівчар, С.П. Дем'янчук, П.С. Лосик – «Моральне-правове виховання неповнолітніх засуджених в умовах виховних колоній» (монографія, 2010), О.Л. Караман – «Соціально-педагогічна робота з неповнолітніми засудженими в пенітенціарних закладах України» (монографія, 2012) Я.П. Кравченко – «Еволюція правових засобів протидії правопорушності неповнолітніх на теренах України (Х – початок ХХ століття)» (дисертація на здобуття кандидата юридичних наук, 2016).

Проте, актуальним залишається дослідження історичного досвіду та розвитку нормативно-правового інструментарію минулого задля уникнення можливих помилок у сучасній практиці соціально-педагогічної роботи в кримінально-орієнтованому дитячому середовищі.